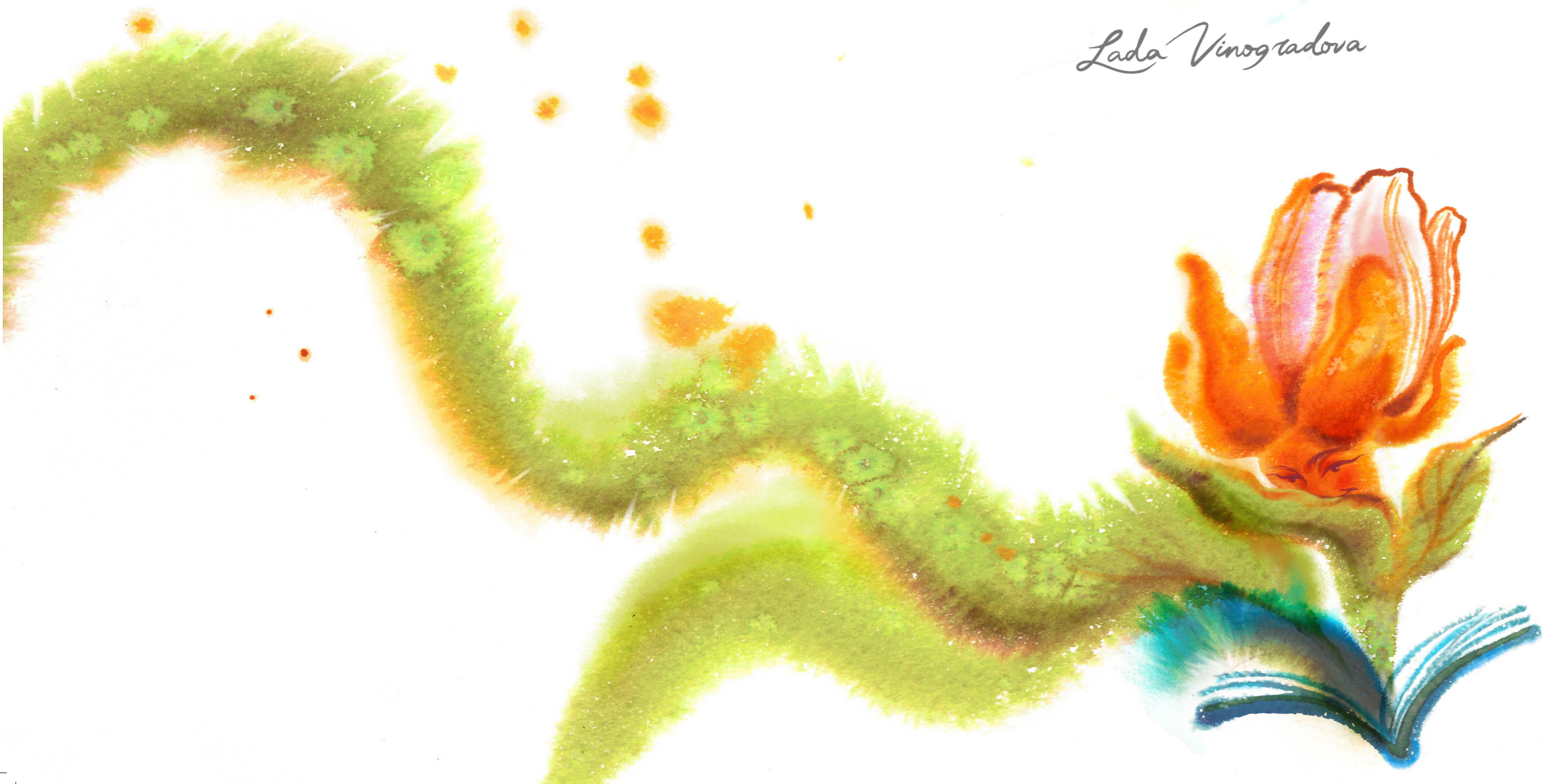


# Myty o Květinách


Lada Vinogradova

# Myty o Květinách

Lada Vinogradova







„Květiny žijí v lidských srdcích;  
Tajně čtu na jejich stránkách  
O neoznačených hranicích,  
O nerozkvetlých květinách.”



Od pradávna je v mýtech krása – nekontrolovatelná, neomezená a někdy až destruktivní, zobrazena květinami. Proč jsou považovány za tak krásné? Proč je nelze přestat obdivovat? Tato úžasná, křehká stvoření nacházejí svou hodnotu v oku pozorovatele. Zkuste si jen představit, jak by vypadal svět, kdybychom ho nemohli vnímat smysly? Nemožné.

Cítíte se při pohledu na mraky nebo hladinu řeky jako součást tohoto velkého světa? Necháváte běžet všechny své myšlenky a emoce, abyste splynuly s realitou kolem vás? Právě v okamžiku kontaktu s lidskou duší nachází příroda svou pravou krásu. Schopnost cítit a vnímat tento svět, chovat se k němu s empatií, ponořit se beze zbytku do nekonečného proudu krásy, pozorovat ho a tvořit v něm je tou nejcennější schopností ukrytou v nitru každého z nás.

Jak tento talent objevit a rozvinout v plné síle? Dovolte si stát se paprskem světla, okvětním lístkem nebo stéblem trávy, vším, co si dokážete představit a ještě více. Splyňte s celým světem a najděte sami sebe. Být člověkem je velké požehnání.

Tato sbírka pohádek má být připomínkou lidské citlivosti.

7





## Astrea

Bohyně Tara, patronka a ochránkyně přírody, ráda konala zázraky a vytvářela rostliny neuvěřitelné krásy, které zdobily svět a opěvovaly bohatství života. Tara byla ztělesněním čistoty, laskavosti a vřelosti. Bohyně byla laskavá i k lidem, protože byli nedílnou součástí přírody. Pokaždé, když zasadila semínko, zalila ho deštěm své lásky. A každé její semínko vykvetlo v dosud nevídaný květ.

Jednoho dne si bohyně všimla malého děvčátka, jak se stará o její květiny. Chránila je, zalévala a zahrnovala je svou pozorností a něhou. Bohyně Tara si ji hned zamilovala. Od té doby uplynulo mnoho let a děvčátko, které pečovalo o díla bohyně, se proměnilo v krásnou dívku jménem Astrea. Jak šel čas náklonnost bohyně Tary vůči dívce rostla.

Jednoho dne do lidského světa přišla válka. Astreu potkalo mnoho neštěstí a křivd. Dívku trápila zkaženost lidských mravů. Také bohyně Tary se zmocnil smutek, ztratila schopnost tvořit a kouzelná semena přestala klíčit...

Jednou za měsíčního svitu, běžela Astrea přes posvátnou mýtinu, na kterou zasadila bohyně Tara svá semínka. Utíkala a hořce plakala nad tím, proč lidé konají zlé skutky, a zároveň litovala ty, kteří



bezmocně trpí. Bylo jí líto celého světa, ale nemohla dělat nic. A proto se v slzách dala na útěk, bez ohledu na to kam, hlavně hodně daleko.

Stalo se neštěstí...

Dívka byla svým smutkem tak zaslepená, že si všimla útesu, až když se jí pod nohama uvolnila zem. Cítila, jak jí vítr rozfoukává husté vlnící se vlasy, jak nebeská klenba země mizí pod jejíma nohama, kde zbývají jen jemné mraky. Její slzy padaly na zem jako komety. Když vítr odnesl poslední horké kapky jejích slz, Astrea zaslechla zpěv.





“Nevinné dítě, viděla jsem tvou lásku k mým květinám. Nemůžu tě nechat takhle zemřít!”, řekla bohyně Tara melodicky. “Astreo, svou božskou milostí jmenuji tě Bohyní Spravedlnosti.” Slzy, které jsi prolila, pokračovala Tara “se proměnily v nádherné květiny. Jen se podívej na náš společný výtvar!”

Astrea uviděla pole poseté malými hvězdami. Byly to nádherné vyrůstající květiny. Přivoněla si k vůni květů a přijmula svůj božský osud. Lidé, vidouce pole plné květin, přišli k rozumu, ukončili všechny sváry a na památku míru, Tariny lásky a spravedlnosti Astrey pojmenovaly tyto květiny Astry.







## Vznik Jeisu

Kdysi dávno bylo na světě velmi málo lidí. Jako divoká zvířata se schovávali před krutým mrazem v jeskyních a dutinách stromů.

Smutně je sledoval Prométheus, věrný rádce mocného Dia. Vydal se za svým přítelem, bohem kovářem Héfaistem, a zastihl božského řemeslníka při práci: Héfaistos koval ohnivé šípky a blesky pro Dia Hromovládce. Prométheus stál a pozoroval jeho zručnou práci. Když Héfaistos začal rozdmýchávat plamen v peci a kolem kovárny se rozlétly třpytivé jiskry, Prométheus jednu z posvátných jisker chytil a ukryl ji do prázdné hole, kterou si předem připravil a držel v ruce. Jiskru posvátného ohně přinesl lidem, kteří s ní zapalovali krby a lampy. Pomocí ohně se lidé naučili ohřívat své domovy, vařit si jídlo a zpracovávat kovy ukryté v zemi. Na noční obloze se objevila duha, která odrážela věčný oheň v lidském srdci a propojila svět lidí a bohů. Nezhasla, ani když se venku objevila tma. Stále zářila nad světem a dávala lidem naději. Ráno, když se slunce vrátilo na své místo, se duha rozpadla na milion střípků. Různobarevné úlomky duhy dopadly na zem. A na těchto místech vyrostly velmi brzy úžasné, lidmi dříve neviděné květiny. Byly to kosatce, které nám od té doby dávají svou božskou krásu, jemnou vůni a ladnost.

Světlo svatého ohně osvítilo i myšlenky lidí, roznítilo radost v jejich srdcích a přimělo je poznat jejich božskou podstatu.









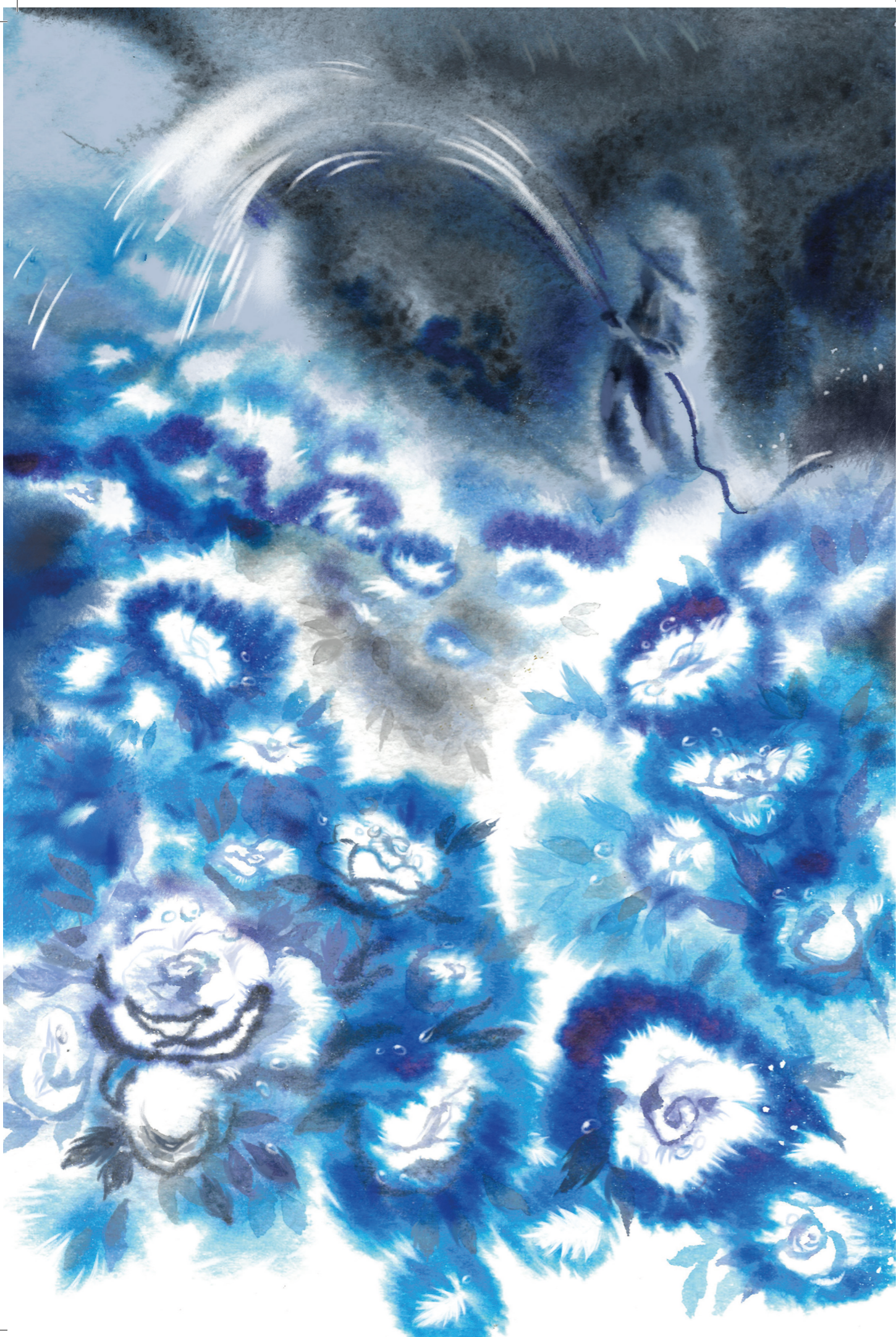
# Chřepý poslové nebes

Jednoho dávného dne vyčítalo nebe obilnému poli nevděk: „Všechno, co obývá Zemi, mi děkuje. Květiny mi dávají své vůně, lesy svůj tajemný šepot, ptáci svůj zpěv, ale ty jen tvrdošijně mlčíš a neprojevuješ mi žádnou vděčnost. Ačkoli to není nikdo jiný, ale jen já, kdo napájí kořeny tvých obilovin dešťovou vodou a dozrává tvé zlaté klasy.

„Jsem vám vděčné.“ odpovědělo pole. „Ornou půdu na jaře zdobím zářivou zelení a na podzim ji pokrývám zlatem. Neznám žádný jiný způsob, jak vám vyjádřit svou vděčnost. Poradte mi, jak vám poděkovat a já vás zasypu pohlazením a láskou. Pomozte mi.”

“Domluveno.”, souhlasilo nebe. “Jestli nemůžeš poslat dary vděčnosti vzhůru ke mně, sestoupím já k tobě.” Najednou mezi klasy vyrostly nádherné modré květy, kousky samotného nebe. Od té doby se klasy obilí s každým nádechem vánku klaní nebeským poslům – chřpám, a šeptají jim něžná slova lásky.





## Modrá růže

Kdysi v dávných dobách, kdy si lidé vážili přátelství a láska byla pro každého na prvním místě, žil jeden zahradník. Celou svou duši a volný čas věnoval svému životnímu poslání – šlechtění růží. A nutno přiznat, že růže mu pozornost oplácely. Tak spolu žili – zahradník a růže.

V horkých dnech je zaléval, aby jeho krásky netrpěly žízní. V dešti je zakrýval tělem, aby je kapky nepolámaly a neublížily ještě neotevřeným poupatům. Růže zase natahovaly hlavy k teplu jeho těla, jemně ho hladily a dávaly mu svou božskou vůni.

Jednou, během silného deště, se zahradník vážně nachladil. Jeho tělo sevřela bolest a horko. V deliriu stále opakoval: "Růže, moje růže, beze mne zahynou." Lidé se tomu divili, ale nikdo se mu neodvážil nic říct. A pak jednoho dne, když bylo jasné, že jeho dny jsou sečteny, požádal zahradník své syny, aby ho vzali do zahrady k jeho oblíbeným růžím. Radovali se jeden z druhého a skoro to vypadalo, že růže vítaly svého přítele jemnými hlasy.

S něhou a rozechvěním hladil tato božská stvoření již oslabenou rukou. Zhluboka se nadech jejich nadpozemského aroma, jako by se snažil nadechnout naposledy. Stal se zázrak – v ten okamžik se na růžích

21



objevila rosa. Zahradníkovi bylo jasné, že jeho lásky truchlí nad hrozícím rozchodem, a proto sebral poslední zbytky sil, naklonil se a políbil tu nejkrásnější z nich. „Lidé, darujte růže svým blízkým. Vždyť je to symbol velké a čisté lásky. Nešetřete slovy vyznání a něhy. Dejte si navzájem náklonnost a teplo svých duší.“

Zahradníkova ruka ochabla a oči, které viděly jen krásu, se navždy zavřely.

Druhý den ráno, když zahradníkovy děti přišly do zahrady, viděly, že všechny růže uschly. Živá zůstala jen růže, kterou zahradník políbil. Nezůstala však beze změny – přes noc zmodrala.

Uplynula staletí, ale legenda o modré růži nezemřela. Lidé chodí po celém světě hledat tento zázrak. Symbol věčné a čisté lásky!







## Naupak

V dávných dobách žila na Havaji krásná princezna jménem Naupaka. Byla tak pojmenována na počest krásné sněhově bílé desetilisté květiny, která rostla všude na Havaji. Naupaka se zamilovala do mladého už jménem Kauai, krásného jako oceán za úsvitu, laskavého a pracovitého. Láska mladých lidí byla vzájemná, upřímná a hluboká.

V jejich štěstí jim ale bránila skutečnost, že Kauai byl prostý rybář a místní zákony přísně zakazovaly potomkům královské rodiny spojovat své osudy s obyčejnými lidmi. Naupaka byla plná předtuch a hned pochopila, že pokud se nestane zázrak, nebude mít šanci se svým milým žít.

Naupaka se dlouho dívala na oceán, na kterém Kauai rybařil na své lodi, a po její krásné tváři se koulely slzy jako perly. Královští rodiče si všimli smutku své dcery a zeptali se jí, jaký k němu má důvod. Bezelstná, milující a respektující své rodiče, svěřila se dívka o své zakázané lásce. Mocný vládce Ostrovů dlouho přemýšlel a pak pravil: "Jděte se svým vyvoleným za Kahunou – hlavním havajským knězem – on je nejmoudřejší a mluví s bohy. Ať on rozhodne, co má být, jeho rozhodnutí stane se zákonem."

Dlouhou dobu milenci putovali ke knězi Kahunovi, který žil na vrcholu vysoké hory. Jeho obydlí sousedilo smajestátním chrámem zasvěceným Pele, impozantní a mocné bohyni sopek. Kněz je vyslechl a řekl,



že pouze bohové jim mohou dát odpověď na tak důležitou otázku týkající se budoucnosti královské rodiny. “Budu se modlit,” řekl Kahuna, “a bohové sami dají znamení, co dělat.” Šel do chrámu a začal se modlit. Po nějaké době se obloha zatáhla temnými mraky a spustil se prudký déšť, který jako zeď oddělil Naupaku a Kauia.

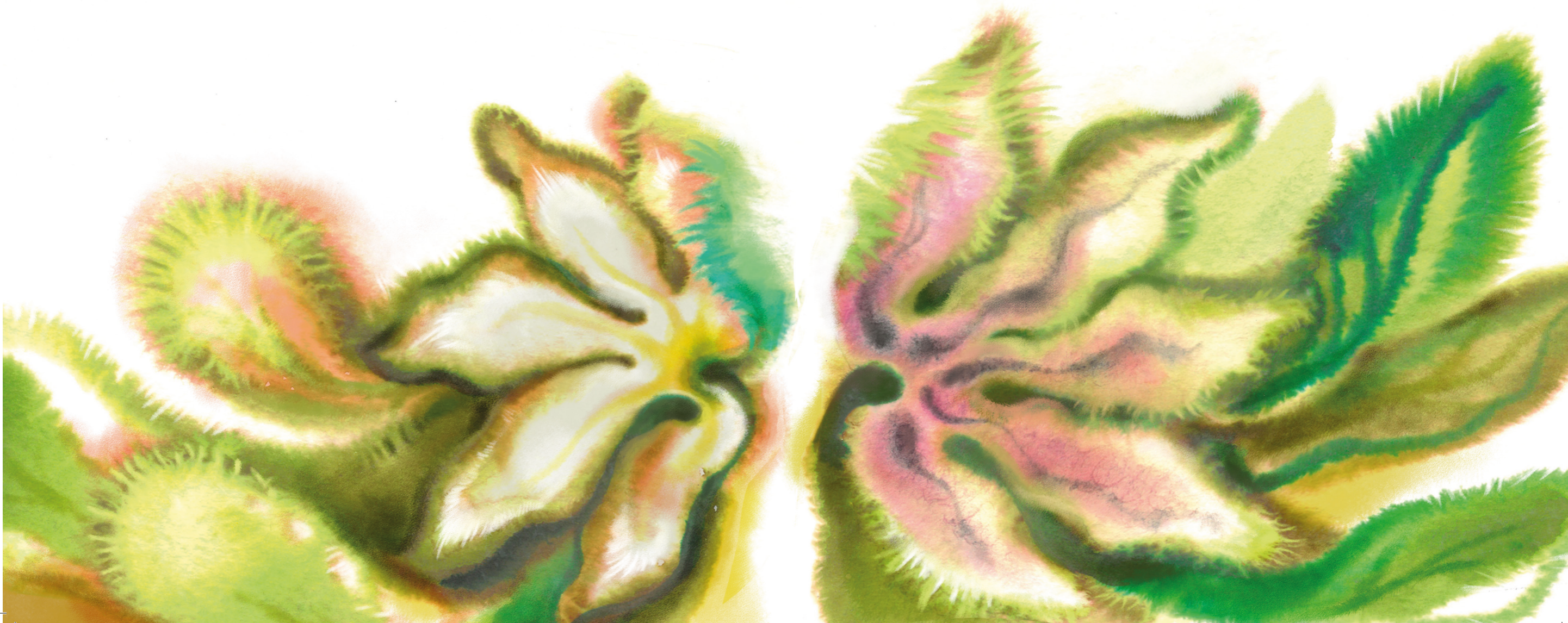
“Bohové nechtějí, abychom byli spolu!” vykřikla Naupaka a milenci si uvědomili, že se musí navždy rozejít. Naupaka vyndala zpoza ucha květinu, která podle havajského zvyku zdobila její obličej, a roztrhla ji napůl. Jednu polovinu dala Kauia a druhou si nechala pro sebe. “Vezmi si polovinu mého srdce,” řekla svému milenci, “a jdi domů.” Já navždy zůstanu tady v horách a budu sloužit našim přísným bohům. Je to jejich vůle.”

Kauia, ponořený do hlubokého smutku, sestoupil z hory. Nasedl do své lodi a odplul daleko na moře. Od té doby o něm lidé už nikdy neslyšeli. Druhý den, při východu slunce všechny květiny rostoucí na ostrově rozkvetly, jejich tvar se však změnil: z květů byly jen půlky. Navíc ty květy, které rostly na pobřeží – Naupaka Kahakai – zdobilo zespodu jen pět okvětních lístků a u těch, které rostly vysoko v horách – Naupaka Kuahiv – rostly okvětní lístky jen na horní straně.

Staří lidé říkají, že pokud se nespravedlivě rozdělený pár, který se upřímně miluje, znovu spojí, pak na jedné z rostlin rostoucích nejbliže k domu dívky znovu rozkvetne jedna květina s deseti okvětními lístky uspořádanými do kruhu.

26

27







## Růžová tůž

(pohádka vytvořená kazašským lidem).

V daleké zemi růží žil mladý zpěvák jménem Abai – Jan. Jeho písně milovali nejen lidé, ale také ptáci, stromy a květiny. A v zahradě u jeho jurty kvetlo mnoho růží.

Jednou v noci uslyšel zpěvák neznámý hlas zpívat spolu s ním. Rozhlédl se po celé zahradě, ale nikoho neviděl. Přišla další noc a znovu uslyšel jemný už známý hlas. Rozhlédl se a na prahu domova uviděl dívku neobyčejné krásy. Chtěla se schovat, ale mladík ji zastavil: „Kdo jsi a odkud znáš moje písničky?“ – zeptal se.

“Jsem jedna z těch růžových růží, které rostou ve tvé zahradě,” odpověděla dívka, “za svítání, když nebe zčervená, měním lidskou podobu v růži. Pusť mě, už padla rosa – předzvěst úsvitu!”

Zpěvák se ptal, jak jí pomoci, chtěl ji zase vidět a slyšet. Dívka mu řekla, že pokud ji ráno pozná mezi ostatními růžemi, zlé kouzlo se rozplyne a ona navždy zůstane člověkem.

Když vyšlo slunce, šel mladík k růžovému keři, na kterém vyketly tři naprosto stejné růže. Díval se na ně dlouho, bál se udělat chybu, ale najednou uviděl, že na jednom z květů nejsou kapky rosy. Vzpomněl si na slova dívky, které v noci pronesla, a sebevědomě na ni ukázal: “To jsi ty!” Růžové okvětní lístky opadaly a na místě, kde býval keř, se objevila krásná dívka.





## Pampeliška

Kdysi dávno, brzy ráno na jaře vyšlo Sluníčko, opláchno se teplým deštěm a vydalo se na procházku po obloze. “Krásná to země!” myslelo si Sluníčko hledíc dolů. “Lesy i louky – vše v zeleném oblečení, každé stéblo trávy se třpytí. Ale přesto něco chybí. Jak bych to mohlo vylepšit?” Zeptalo se samo sebe Slunce. “Co by udělalo lidi šťastnými?”

Zamávalo zlatým rukávem a částice slunečního prachu se rozletěly na zem. Na loukách a na cestách se rozzářila veselá žlutá světýlka – byly to pampelišky. “Vypadají jako já!” radovalo se Sluníčko.

Mezitím, poblíž v hustém lese, v hluboké rokli se skrývala rozzlobená Zima. Slyšela, jak se Slunce směje, a tiše vykukla ze svého úkrytu. Uviděla, jak v trávě svítí mnoho, mnoho malých sluníček. To ji rozcílilo! Zamávala stříbrným rukávem, poprášila veselá světýlka sněhem a odešla daleko na sever.

Od té doby se sestry pampelišky chlubí: nejprve tančíme ve žlutých šatech, a pak v bílém nadýchaném kožichu.





## Higanban

V den podzimní rovnodennosti rozkvétají na polích šarlatové květy připomínající pavoučí noh – Higanbany. Jakmile květ uvadne, objeví se na stonku listy, které s ním zůstanou až do začátku léta. Květiny a listy nelze nikdy vidět pohromadě, a to díky tragickému milostnému příběhu, který navždy oddělil květiny a listy Higanbany.

Duch lesa nařídil strážkyni listů Sagě, aby chránila listy od začátku podzimu až do začátku léta. Saga tak učinila, po jednom deštivém dni něžně naplnila vlhkostí tenké stonky květin až se po nich začaly linout tenké sametové listy. Manju, též strážce květin Higanban, přišel na začátku podzimu a pomohl květině rozpustit její ohnivou pochodeň a pokryl květinová pole šarlatovým pestrým kobercem. Saga a Manzhu chránili květinu, každý ve svůj vlastní čas určený Duchem lesa.

V den podzimní rovnodennosti se slunci ukazovaly květy, které vítaly nástup podzimu. Jednou v tento den Saga přišla do říční pláně obdivovat mystickou krásu kouzelného lesa pokrytého pěti sty tisíci květinami Higanbana. Viděl ji Manzhu, a láska v srdcích těchto dvou přírodních duchů splynula.

Následky tohoto setkání byly strašlivé. Nejvyšší Duch lesa, rozrušený jejich zvlí, na ně uvalil kletbu: už se nikdy nesetkají, i když budou poblíž sebe. Proto od okamžiku, kdy se květy otevrou, listy uschnou, a než znovu vyrostou, opadá poslední šarlatový okvětní lístek Higanbanu.





## Lékařnský heřmánek

Jednou v zimě, kdy země ještě spí, pokrytá sněhově bílou pokrývkou Matky Zimy, ozvalo se: „Zabalte se, dcery, studniční květiny a bylinky, stromy a rostliny, nebojte se mrazu, a ležte klidně až do jara. Tehdy přijde slunce a promění sníh ve zvonící kapky vody, zaleje jimi zemi.“ Také sněhové vločky poslechny příkaz Matky Zimy a dobře zabalily svými těly zemi a tiše usnuly až do jara.

Ale rostlinám bylo smutno ležet tak dlouho v mlčení. Začaly si prohlížet jedna druhou. Některé bylinky a květiny podřimovaly a některé nespaly vůbec – pod sněhem jim začaly růst pupeny a listy v přípravách na jaro. Bylinky si povídaly se sněhovými vločkami a vyprávěly jim vše o svém životě: o rudém létě a o tom, jaké léčivé účinky a komu přinášejí. Když přišlo jaro se zlatými paprsky, sněhové vločky se k němu obrátily: „Jaro, proč je náš život tak krátký a nikdy nevidíme léto? Květiny tam venku žijí v zimě i v létě.“

Jaro se zasmálo a odpovědělo sněhovým vločkám: „Jestli se chcete stát květinami, budiž po vašem!“ Zamávalo svými kouzelnými zlatými paprsky a v tu samou chvíli se sněhové vločky proměnily v kopretiny. Tak se na zemi objevil heřmánek. Jeho

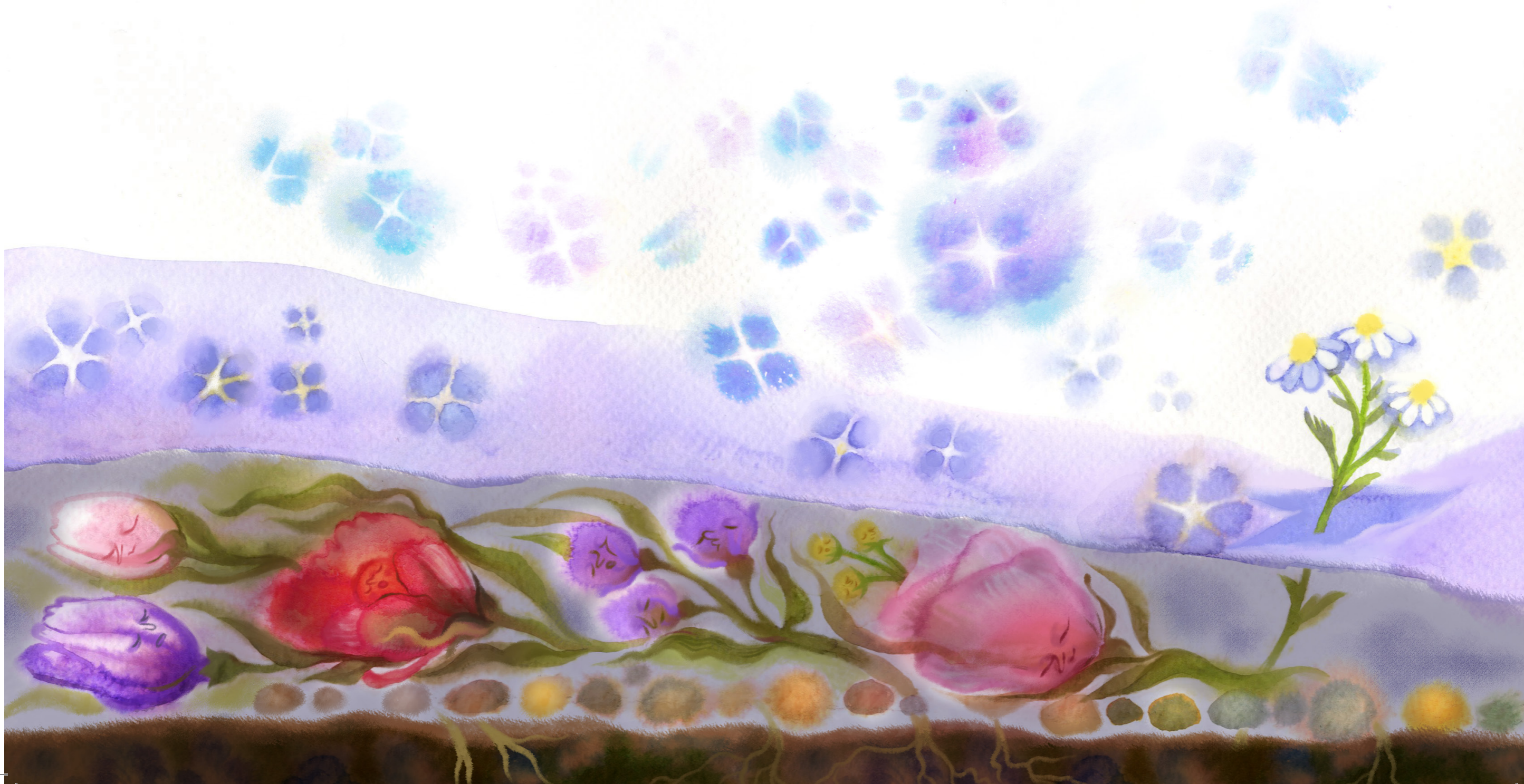


bílé okvětní lístky jsou ze sněhových vloček, žlutý střed je z kouzelného jarního sluníčka a peříčkové nadýchané listy jsou z touhy sloužit lidem, zahřívát je a chránit před nachlazením.

Když se heřmánek objevil na louce, všechny květiny se z něj radovaly, jen vysoká a krásná kopretina řekla nelibě: „Co jsi zač? Špatně snad zdobím louku nádhernými sněhobílými květy se žlutým sluncem uprostřed? Tvoje květy jsou menší a ošklivější.“ „Nechci se hádat,“ odpověděl skromně léčivý heřmánek,

“chci si jen užít sluníčko a sloužit lidem.” Pak přišla na louku babička bylinářka. Pozorně se podívala na nový heřmánek a byla potěšena: „Ach, ty, sladká květino, ty jsi to, co potřebuji. Mám pocit, že víš, jak léčit záněty, odstraňovat nádory a tišit bolesti hlavy.”

Od té doby je tomu tak. Každé jaro, když prokoukne sluníčko, se sněhové vločky, které chtějí zažít léto, promění v sedmikrásky, aby celé léto pomáhaly léčit. A když přijde zima, stanou se opět sněhovými vločkami a zahřejí zemi teplou zimní přikrývkou.







## Chryzantéma


V dalekých horách žil drak, který nerušeně spal ve své obrovské jeskyni. Jednou přišel do hor vesničan a zcela náhodou objevil ve vysoké skále tajemnou chodbu. Dlouho přemýšlel, jestli má cenu zjišťovat, kam vede. Nakonec ho přemohla zvědavost. Odvážně vešel dovnitř a ukázalo se, že jeskyně je naprosto mimořádná. Její vysoké oblouky se i v pološeru třpytily různobarevnými kameny. Z hlubin se ozývaly rytmické, jemné zvuky, podobné něčímu dýchání. Tomu ale vesničan nepřikládal žádný význam. Ve stěnách jeskyně našel velké drahokamy a rychle spěchal do vesnice, aby všem řekl o svém nálezu a přivolal posily.

Další den se vrátil do jeskyně s pomocí. Muži začali mlátit do zdí a sbírat rozpadající se drahokamy. Nikdo z nich si ale nevšiml, že po několika okamžicích zavládlo v jeskyni naprosté ticho a najednou se z útrob jeskyně ozvalo hluboké zavrčení. Vyděšení vesničané odhodili všechnu svou kořist a spěchali pryč z jeskyně. Drak vyšel ze svého příbytku a s ďábelským řevem se zeptal:  
“Kdo se to tu opovažuje budit mě ze spaní?”

Drak se velmi rozhněval a rozhodl se lidem pomstít. Nenapadlo ho nic horšího, než jim ukrást slunce. Zuřivě se vrhl nahoru a prolomil mračný závoj. Stoupal výš a výš. Jeho kůže zářila ohněm. Drakovo ohebné tělo se prohýbalo do oblouku přes celou oblohu.

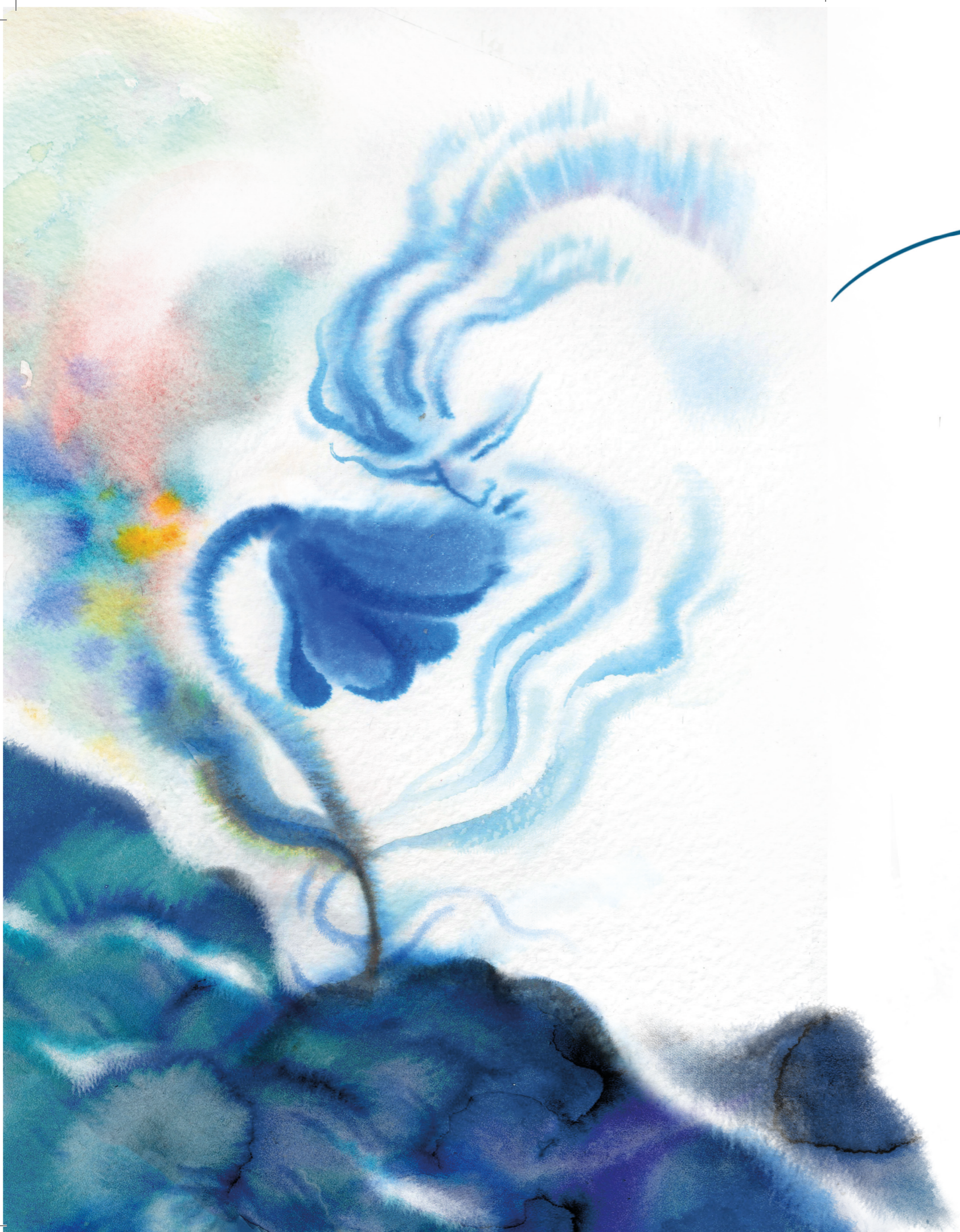
30





Nakonec se drak přiblížil až ke slunci a prudce ho popadl do tlapek, které si ošklivě popálil. Nečekal, že slunce bude tak horké. Ze vzteku a mrzutosti začal zuřivě slunce trhat. Jeho pohyby byly prudké a zoufalé. Ze slunce létaly jiskry až k zemi. Paprsky světla se proměnily v jasné květiny – chryzantémy.





## Květina a vítr

Jednoho dne se Květina a Vítr do sebe zamilovali. V létě, ve velkém horku, Vítr jemně rozfoukal Květinu svým dechem. A i pod horkým letním sluncem se cítily dobře. Květina dala větru veškerou svou krásu a vůni, kterou s sebou Vítr mohl nést na velké vzdálenosti a dlouho si jedinečné vůně užívat.

Tak v lásce a harmonii žili Vítr a Květina celé jaro a celé léto. Všichni kolem byli překvapeni a záviděli jim jejich vzájemnou něžnou lásku. Jednoho dne se ale Větru zdálo, že to nestačí. Chtěl lásku, jakou ještě nikdo neměl. Pomyslel si: "Když dám Květině všechnu svou lásku, všechnu svou vášeň, které jsem schopen, ona mi na oplátku dá ještě více lásky!" A začal foukal na Květinu ze všech sil, jak to ještě nikdo nikdy neviděl.

Ale květina nemohla tak silný vítr vydržet, prostě se pod jeho tlakem zlomila. A spadla bez života na zem.

Vítr se snažil květinu oživit. Jemně na ni dýchal svým dechem lásky. Ale bylo to všechno už marné.

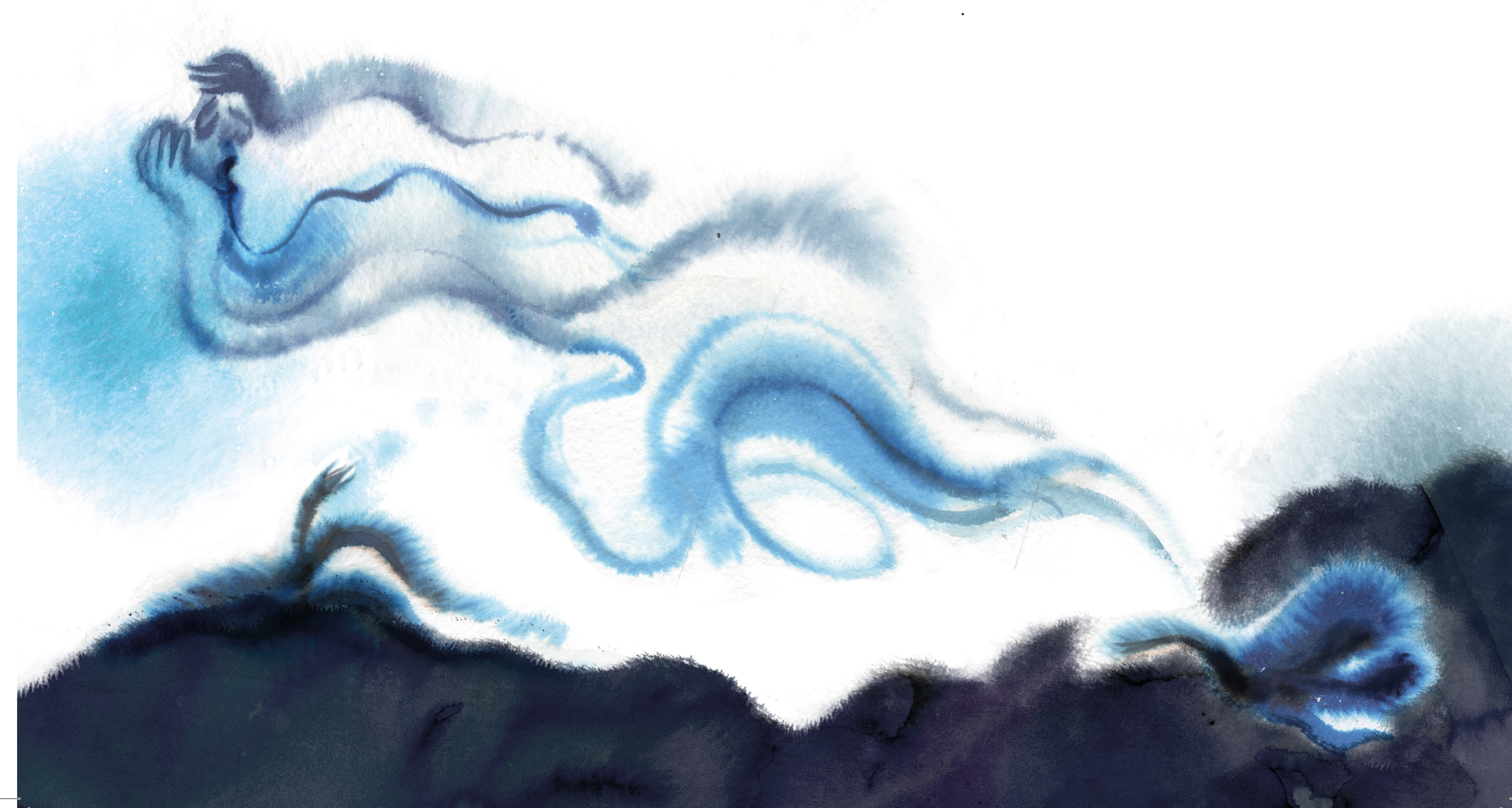
43



Pak se zbláznil žalem. Křičel na Květinu: “Dal jsem ti všechnu svou lásku, které jsem byl jen schopen! Takovou lásku ještě nikdo nepoznal. A ty jsi mi neodpověděla stejně! Je vidět, že jsi mě nemilovala!”

Vítr se točil a vířil kolem květiny ležící na zemi. Na mýtině se zvedl skutečný hurikán. Ale Květinu už nedokázala nic odpovědět. Jen dál ležela na zemi bez života.

Něha a trpělivost pomáhají lásce žít déle. Ten, kdo miluje, si musí pamatovat, že láska se neměří silou a vášní, ale něžností a uctivým přístupem. Je lepší se stokrát držet zpátky, než jednou zlomit.







## O modré, kytice z ledového zámku

V té daleké zemi, odkud duje severák, žil jednou jeden pastýř se svou ženou a dětmi. Pastýř vyháněl každé ráno na pastvu své stádečko a žena se doma starala o chalupu a děti. Ale ač oba pracovali, jak nejlíp uměli, nejednou neměli ani co do úst vložit. Ta země byla chudá, samé skály a samé hory a na těch horách se držel celý rok sníh. Třpytil se na slunc jako drahé kamení a ovčák se na něj díval celé dny, až ho oči bolívaly. „To je krása,” říkal si častokrát. „A co za krásu asi je za těmi horami a za tím věčným sněhem! Třeba tam leží země, kde je věčné léto a kde mají lidé všeho dost. Jednou se tam podívám.” A milý pastýř si to říkal tak dlouho, až to jednoho dne doopravdy udělal. Ponechal stádo na starost věrnému psu a sám se vydal s holí v ruce do hor. Šel dlouho, stezka se vinula pořád výš a výš, nejdřív lukami, pak klečí a nakonec pustým kamením a příkrými skalami. Ovčák se trmácel celý den, až ho nohy bolely, ale věčný sníh byl pořád ještě daleko. Teprve když navečer zvedl oči, uviděl najednou před sebou vysoký bílý zámek ze samého sněhu a ledu. Třpytil se v zapadajícím slunci, jako by byl ze stříbra a zlata, a uprostřed se otvírala krásně zdobená brána. Od té brány vedla dlouhá temná chodba. Pastýř se po ní kurážně pustil a chodba ho zavedla do veliké světlé síně. Její stěny byly z čistého křišťálu, podlaha ze stříbra a strop ze zlata. Uprostřed síně stála krásná paní v šatech jako vánek. Na hlavě měla korunu z krůpějí rosy a v ruce držela kytičku krásných modrých kvítků. Takové kvítky ovčák v životě neviděl.

47



Ta paní byla královna víl. Kolem ní stál zástup krásných dívek, jejích služebnic. Když ovčák uviděl všechnu tu krásu a nádheru, nevypravil ze sebe ani slůvko a jen klesl před královnou na kolena. Královna víl se na pastýře usmála a vlídně mu pokynula, aby vstal. Řekla: „Vítej v mém paláci, dobrý člověče. Už dávno nás nenavštívil nikdo z lidí. Zasloužíš si za svou vytrvalost a námahu odměnu.

Jdi a vyber si v mém zámku, co chceš, dám ti stříbra, zlata a drahého kamení, kolik uneseš.” Ovčák nevěděl, jestli bdí, nebo sní. Rozhlížel se kolem sebe, a pak řekl: „Děkuji ti, královno, ale jestli si smím vybrat, pak mi dej pár těch modrých kvítků, co držíš v ruce.” A tu se královna víl dobrotivě pousmála a řekla: „Dobře sis vybral, ovčáku. Ty květy jsou to nejvzácnější, co mám. Tady je máš.” A podala pastýři svou kytici. Sotva vzal ovčák kytičku modrých kvítků do rukou, zatmělo se mu před očima. A když pak po chvíli oči zavřel a otevřel, byla krásná síň i s krásnou královnou a vílami pryč.

Stál u bílé stěny věčného sněhu a pod ním v dálce svítily chalupy jeho rodné vesničky. S kytkou modrých květů v ruce se ovčák rozběhl ke svému stádu. Ale na pastvinách je nenašel. „Kam se mi jen zatoulalo?” polekal se a běžel domů. Když však doma otevřel dveře, polekala se ho žena jako zjevení: „To jsi ty, muži? A kdepak jsi byl celý dlouhý rok? Vždyť my tě už oplakali jako mrtvého.” Teprve teď poznal ovčák,







že ta chvílka v paláci víl trvala celý rok. A za ten rok bylo jeho stádo skoro celé pryč. Protože nemělo pána, roznesli je vlci. „Bůh dal, bůh vzal,” povzdychl si ovčák, ale potom se rozveselil: „Když nemám co pást, budu se starat o zahradu a zasadím tam tyhle krásné kytičky.” A ukázal ženě kytici od královny víl. Ženě se ta modrá kvítka taky naráz zalíbila. Večer zasadil ovčák do zahrádky za chalupou pár kvítků od královny víl, ráno se celá zahrada a pole za ním modraly drobnými kvítky. Ovčák a jeho žena se tomu divu nestačili divit. A podivili se ještě víc, když se z ničeho nic před nimi objevila krásná paní v šatech jak vánek a s korunkou z krůpějí rosy. Řekla jim: „Ten kvítek není jen krásný, dobří lidé, ale také užitečný. Když si s ním dáte práci, ošatí vás a všechny chudé s vámi.” A pověděla ovčákovi a jeho ženě, co mají dělat, aby z té útlé rostlinky spřádli jemné vlákno a z vlákna utkali plátno bílé jako sníh. Než mohli ovčák a jeho žena královně víl poděkovat, rozplynula se jako vločka sněhu na dlani. Ale její dobré rady, ty jim zůstaly. Od té doby vyséval ovčák každé jaro celé pole tou modrou kytičkou a jeho žena z ní každou zimu spřádala tenkou niť na plátno bílé jako sníh. Od nich se tomu naučili i ostatní zblízka i daleka, a tak už zůstal len u lidí natrvalo.

51





## *Průč už stromy nerostou až do nebe*

Kdysi dávno rostly stromy mnohem výš a nebe se klenulo zase mnohem níž než dnes. Koruny stromů pročesávaly i ty nejvyšší mraky jako hřebeny a jejich vrcholky se dotýkaly samé oblohy. To bylo něco pro děti, lezly po těch stromech až do nebe, až jim to starší a moudřejší lidé zakazovali. A měli pravdu. Ti malí nezbedové lezli do nebe tak dlouho a vyváděli tam takové neplechy, až se jednoho dne obloha zdvihla a stromy už do nebe nedosáhly. A tak to zůstalo až dodnes.

53







## Slunci a dívka s modrýma očima

Byla jednou jedna dívka, krásná jako kvítek v poli, s vlasy jako slunce a očima jako hluboké modré nebe. Ale jak byla ta dívka krásná, tak byla také hrdá a pyšná na svou krásu. Celé dny se zhlížela v zrcadlech, měla jich ve svém domě devětadevadesát, a ještě jí to nestačilo. A když vyšla z domu, bylo to ještě horší, chodila vždy zabalená do devětadevadesáti závojų, aby jí snad někdo neubral na té kráse, kdyby se na ni podíval. Jak byl rok dlouhý, nikdo nezahlédl ani kousíček její tváře, ani prstík na ruce, ani špičku její nohy. A přesto se pověst o její kráse zakrátko roznesla po celém světě a u krásné dívčiny si podávaly dohazovačky dveře. Ale dívčina žádného ženicha nechtěla, a sám mladý král se jí zdál málo. Snad čekala, že k ní pošle Červený nebo Modrý císař. K Červenému a Modrému císaři se však pověst o její kráse ještě nedostala. Zato se o ní doslechlo samo Slunce. Každé ráno se na chvíli zastavilo nad jejím domem, aby se přesvědčilo, co je na té pověsti pravda. Ale marně, krásnou dívčinu nikdy nezahlédlo, zahlédlo jen tu a tam některý z těch devětadevadesáti závojų. Až jednou v máji si Slunce přivstalo a mělo štěstí. Krásná dívčina si vyšla na úsvitě do zahrádky za domem a procházela se bosá v ranní rose. Myslila si, že ji nikdo nemůže vidět, protože kolem zahrady stála

55





vysoká zeď, ale Slunce už stálo nad tou zda dívčinu vidělo. A jen ji uvidělo, zatajil se mu nad tou krásou dech a rázem zahořelo k dívce ohnivou láskou. Ještě ten den poslalo k ní dva posly, dvě hvězdy z nebe. Hvězdičky zakleपालy na dveře u krásné dívky. „Vítejte, hvězdičky,” vítala je dívčina. „Co vás ke mně vede?” „Přišli jsme na námluvy, krásná dívčino,” odpověděly hvězdy. „Tak pojdte dál, posedzte, pojezte a popijte, na námluvy je času dost,” zvala je dívka dál. Ale hvězdy zavrtěly hlavou: „Nepřišli jsme posedět, ani jíst a pít, krásná dívčino! Přišli jsme pro tebe, náš pán tě chce za ženu.” A tu se krásná dívčina zasmála: „Takových už bylo, co mě chtěli za ženu a jak přišli, tak odešli. A kdopak je ten váš pán?” Hvězdy řekly: „Neposmívej se, krásná dívčino, náš pán je samo Slunce. Lepšího ženicha věru nedostaneš.” Ale krásná dívčina se smála dál: „Takového ženicha já nechci. Celý den se toulá a v noci spává kdo ví kde. To bych byla pořád sama a pořád jen na něho čekala.” Viděly hvězdy, že s pyšnou dívkou nic nepořídí, rozloučily

se a šly. Když přišly k milému Slunci, vyřídily mu, co řekla dívčina. „Nechce tě, Slunce, protože prý se celý den touláš a v noci spáváš kdo ví kde. Prý by na tebe pořád jen čekala.” „A taky že bude čekat, rozhněvalo se Slunce nad tou pýchou.

„Až vyjdu nad hory, zvedne svou hlavu k nebi, až zajdu za hory, svěsí svou hlavu k zemi, až půjdu večer spát, u cesty bude stát a čekat na mne sama až do bílého rána!”

A tak se také stalo. Sotva druhý den ráno krásná dívčina vyběhla z domu do pole, sotva zvedla hlavu k nebi, rozvál vítr jejích devětadevadesát závojů, roznesl je na všechny čtyři strany světa a místo dívčiny stála u cesty modrá kytička. A ta kytička se celý den točí za Sluncem: když ráno Slunce vyjde, zvedne vesele hlavu, když večer Slunce zajde, svěsí hlavu k zemi a celou noc čeká sama až do bílého rána, kdy zase uvidí svého zlatého ženicha. Proto jí lidé říkají čekanka.







## O hvězdách, motýlech a fialkách

Byl jednou jedenkrát a nebude už vícekrát jeden starý král a ten král měl tři syny a jednu dceru. Královi synové byli smělí a udatní, jak se na prince sluší, a pověst o nich se nesla široko daleko. Ale ještě dál se nesla pověst o jejich sestře, o krásné panně Ileaně, které nebylo v širém světě rovno.

Proto se také na královský hrad sjížděli ze všech sousedních zemí princové a králové, aby se pokusili o štěstí a získali ruku krásné princezny. Mnoho jich tak přijíždělo, ale jen jednomu se poštěstilo.

Byl to syn sousedního krále, byl mladý a krásný a právem si zasloužil své jméno. Říkalo se mu Švarný rek. A právě tomu slíbila krásná panna Ileana svou ruku a své srdce.

Starý král přivinul Švarného reka na svá královská prsa a hned rozeslal posly do všech čtyř stran světa, aby sezvali hosty na slavnou svatbu. Krásná panna Ileana si bude brát Švarného reka. Radostně se rozjeli poslové do všech čtyř stran světa, smutně se přihnali za tři dny zpět. Na hranicích říše starého krále stál s velkým vojskem nepřítel. Místo svatby musil starý král chystat válku.



Svolal všechny mladé muže své země, postavil do jejich čela své tři syny a Švarného reka, tasil meč a vytáhl do pole.

Krásná panna Ileana zůstala s hrstkou věrných a starců na královském hradě. Seděla u okna, šila svému ženichovi svatební košili a čekala na zprávy z bojiště.

Čekala krásná panna Ileana na zprávy od otce, čekala na zprávy od bratrů a od svého milovaného Švarného reka, a když nepřicházely, poslala si pro ně sama. Měla v zlaté klínce kouzelného ptáka, který hovořil lidským jazykem. Krásná panna Ileana otevřela dvířka u klece a pověděla: „Leť můj milý ptáčku, přes hory a doly, leť a podívej se, co se děje v poli, co je s otcem, s bratry a s mým Švarným rekem.“

A ptáček poslechl, rozepjal křídla a vyletěl oknem. Krásná panna Ileana se za ním dívala, dokud nezmizel za černým lesem. Potom usedla a čekala, šila dál svatební košili pro svého ženicha.

K večeru zaťukal ptáček na okno, až se krásná panna Ileana polekala. Když mu otevřela, ptáček pověděl: „Letěl jsem, paní, přes hory a doly, viděl jsem tři bratry, jak se bijí v poli, jak se bijí směle s vojskem nepřítele.“







A tu krásná panna Ileana samou radostí zaplakala a její slzy skanuly na svatební košili pro Švarného reka: každá její slza v ní vyšila měsíční paprsek.

Ale kouzelný ptáček promluvil znovu: „Když jsem se však vracel přes hory a doly, uviděl jsem krále, jak tam padl v poli, jak tam padl k ránu a má v srdci ránu.»

A tu krásná panna Ileana zaplakala žalem a její slzy skanuly na svatební košili Švarného reka: každá slza na ní vyšila hvězdu. Druhého dne zrána vypustila krásná panna Ileana kouzelného ptáčka znovu.

A když odletěl, když zmizel za lesem, usedla a čekala, šila dál svatební košili pro svého ženicha. K večeru zatukal ptáček na okno, až se krásná panna Ileana polekala. Když otevřela, ptáček pověděl: „Letěl jsem, má paní, přes hory a doly, viděl jsem tři bratry, jak tam padli v poli, jak tam padli k ránu, každý v srdci ránu.”

A tu krásná panna Ileana zaplakala žalem a její slzy padaly na svatební košili pro Švarného reka: každá slza na ní vyšila motýla. Ale kouzelný ptáček promluvil

83



znovu: „Když jsem se však vracel přes hory a doly, uviděl jsem chlapce, jak se bije v poli, jak se bije směle s vojskem nepřítele. Zaletěl jsem hbitě ke studánce víl pro vodu, co dává stokrát více sil, než jsem se však vrátil přes hory a doly, ležel už ten chlapec bez života v poli, padl brzy k ránu a měl v srdci ránu.”

A tu krásná panna Ileana zaplakala hořem a její slzy kanuly na svatební košili, kterou šila pro svého ženicha, pro Švarného reka: každá slza na ní vyšila krásný květ, modrý jako její oči. A to bylo všechno, co jí zůstalo po otci, po bratřích a Švarném rekovi. Přitiskla košili na prsa a potom poručila, aby zapálili hrad. Když nepřátelé přitáhli, nenašli nic než oharky a popel. Krásná panna Ileana uprchla do lesů. Jedla jahody a maliny, spávala v houštích a dutých stromech. A když jí bylo u srdce těžko, když si vzpomněla na starého otce, na bratry a na Švarného reka, vzala svůj jediný poklad, svatební košili pro svého ženicha, zamávala jí do větru a hned jí bylo líp. Hvězdy z jejích slz stoupaly v roji k nebi, motýli z jejích slz se rozlétali do všech stran a květy z jejích slz se sypaly do trávy a tam kvetly a voněly. Od těch dob svítí na obloze hvězdy, od těch dob létají na lukách motýli, od těch dob kvetou a voní v trávě fialky, modré jako oči krásné panny Ileany.

85







## Narcis

Narcissus byl syn řeckého boha a nymfy a byl považován za nejkrásnějšího člověka na světě. Byl tak krásný, aby se podíval na to, že ženy budou mdloby, když ho poprvé uvidí; Pak se v rozhovorech často ztrácí myšlenky, takže Narcissus viděl, že většina žen je tak hloupá a nudná. Často si myslel, že nikdy nenajde někoho tak hezkého nebo zajímavého jako on.

Jednoho dne byl ztracen v lese, když narazil na krásnou nymfu. Pokusil se ji požádat o cestu z lesa, ale zopakovala jen pár posledních slov. Nakonec si uvěřil, že se mu buď posmívá, nebo je tak hloupá jako ostatní ženy na světě, a tak se od ní zlobně vyhnul. Nymfou byla Echo, která byla prokletá Here, aby nedokázala dělat nic kromě opakování konců vět od jiných lidí za ochranu Zeusových záležitostí s jinými dřevěnými nymfami. Echo byla tak zlomená, že se Aphrodite rozhodla pomstít Narcisovi. Prohlásila, že se zamiluje do někoho, koho nikdy nemůže mít, a strávil věčnost, která se pro něj stala nedosažitelnou.

Narcissus nakonec přišel do malého bazénu s vodou a sklonil se k pití, ale ve vodě viděl odraz. Zamiloval se do obrazu na hladině a nemohl se od něj odtrhnout. Tak dlouho se nakláněl nad hladinu, až se nakonec ve studánce utopil. Jeho tělo nebylo nalezeno, prý bylo proměněno ve žlutý květ narcisu. V Řecku byl narcis považován za květinu smrti.







## Proč je vlčí mák červený jako krev

Už je to dávno a dávno, ještě než rostly na polích a mezích červené máky, co žila jedna chudá vdova. Neměla na tom světě nic než starou chaloupku a malého synka.

Byl to chlapec radost pohledět, oči jako hvězdy, tváře jak růže a vlasy jako zlato. Dělal své matce jen samou radost a pomáhal jí, co mu síly stačily. I když se však oba činili, jak uměli nejlíp, býval ve staré chaloupce často hostem hlad, zvláště když jednoho dne chudák vdova ulehla. „Co bude s námi, synáčku, vždyť my zajdeme hladý,” naříkala a nevěděla věru, co počít. V nejhorším si však vzpomněla, že má ještě v truhlici svůj svatební šátek. Dostala ho od nebožky matky a byl překrásně vyšíváný. Takový šátek se kdysi platil zlatem. „Tady máš můj svatební šátek, synku. Vezmi ho a zanes ho strýčkovi v sousední vesnici. Je bohatý, ať nám za něj dá aspoň žejdlík mouky a hroudu sýra, jinak umřeme hladý.” Milý hoch šátek pěkně složil, navinul ho do plachetky a vydal se bez meškání na cestu. Cesta to nebyla lehká, vedla nejdřív hlubokým lesem, potom pustou planinou a nakonec přes vysoký kopec piný kamení a skal. Maminka ho na ni posílala s úzkostí, bála se, aby někde nezabloudil nebo aby ho neroztrhala divá zvěř. Ale hoch maminku utěšoval: „Než zajde slunce za les, budu zpátky, a pak bude zase dobře.” Ale nebylo dobře, slunce se už sklánělo k lesu a hoch nešel. Maminka ho nejdřív vyhlížela oknem, pak vyšla před práh a nakonec si přehodila šátek přes ramena a vydala se za ním. Bála

89



se, že se synkovi něco přihodilo, a ten strach jí dodal sílu. Běžela, sotva popadala dech, a neustále volala:

„Synku, synáčku, kde jsi?“ Tak prošla lesem, tak proběhla tou širokou plání, tak se rozběhla do toho vysokého kopce, kudy musil i její synek. Nic nedbala na to, že už sotva jde, nic nedbala na to, že se jí z nohou řine krev na trní a kamení, šla pořád a pořád volala: „Synku, synáčku, kdepak jsi?“ Na samém vrcholku toho vysokého kopce uslyšela pojednou z daleka slabý hlas: „Maminko, tady jsem.“ Chlapec cestou zpátky uklouzl na kamení a svezl se po svahu do hluboké rokle. Nic se mu nestalo, ale nedovedl najít cestu ven. Tak ho maminka přece jen našla. Vzala ho do náručí, zlíbala ho a potom se s ním pomalu vydala k domovu. Ale jak se oba podivili, když vyšli

znovu na cestu a kráčeli tou pustou plání. Tam, kde dřív rostlo jen trní a hloží, kvetly teď široko daleko krásné červené květy. Vykvetly z krve, která kanula z nohou ubohé maminky, když utíkala a hledala svého synáčka. Tak přišel na svět makový květ. Od té doby roste všude, kam se člověk podívá. Nejvíc ho ale rostlo kolem chaloupky, kde žila chudá vdova se synkem. Co tam rozkvetl, bída a nouze v chaloupce jako zázrakem pominula. Ale jejich štěstí, to nepominulo nikdy a kvetlo vždy znovu jako ten makový květ.





# Obsah





## **Mýty o květinách** Lada Vinogradova

Magisterská diplomová práce  
Vedoucí práce: MgA. Marie Kohoutová  
Použitý font: GT Ultra Fine  
Počet stran: 74  
Tisk: VOALA  
Vytiskněno v nákladu 3 ks  
Ateliér komiks a ilustrace pro děti  
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara  
Zapadočeská univerzita v Plzni  
Ak.r. 2021/2022



**SUTNARKA**